

Wyrok z dnia 9 marca 2001 r.

II UKN 33/01

Powolywanie się na błędy w ustaleniach faktycznych i uchybienia w postępowaniu dowodowym nie uzasadnia kasacyjnego zarzutu naruszenia art. 316 § 1 KPC.

Przewodniczący SSN Krystyna Bednarczyk (sprawozdawca), Sędziowie SN:
Beata Gudowska, Jerzy Kuźniar,

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 9 marca 2001 r. sprawy z wniosku Edmunda P. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w B. o rentę inwalidy wojennego, na skutek kasacji wniesionej przez wnioskodawcę od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 12 stycznia 2000 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Decyzją z dnia 15 lipca 1998 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w B. odmówił przyznania wnioskodawcy Edwardowi P. prawa do renty inwalidy wojennego wobec braku związku między niezdolnością do pracy a działaniami wojennymi.

Odwołanie wnioskodawcy od tej decyzji zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku z dnia 30 czerwca 1999 r. [...]. Na podstawie opinii biegłych lekarzy neurologa i laryngologa Sąd ustalił, że z powodu licznych zmian chorobowych między innymi miażdżycy uogólnionej, chorób układu krążenia, choroby zwyrodnieniowej kręgosłupa i niedosłuchu uogólnionego, wnioskodawca jest całkowicie niezdolny do pracy. Jednakże są to zmiany samoistne wynikające ze starzenia się organizmu i nie pozostają w związku z działaniami wojennymi. Wnioskodawca nie spełnił więc warunków określonych w art. 6, 7 i 10 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 14, poz. 68 ze zm.) i art. 12 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatanach oraz niektórych oso-

bach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (jednolity tekst: Dz.U. z 1997 r. Nr 142, poz. 250 ze zm.).

Po rozpoznaniu apelacji wnioskodawcy od tego wyroku Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku wyrokiem z dnia 12 stycznia 2000 r. [...] oddalił apelację. Sąd Apelacyjny przeprowadził dowód z opinii uzupełniającej biegłych lekarzy w związku z przedłożeniem przez wnioskodawcę dodatkowej dokumentacji lekarskiej. Biegli po dokonaniu analizy tych dokumentów podtrzymali swoją opinię stwierdzając, że niezdolność do pracy wnioskodawcy spowodowana jest chorobami, które rozwinęły się w wieku starszym. Występujący obecnie niedosłuch jest także następstwem starzenia się organizmu. W tej sytuacji Sąd Apelacyjny uznał za prawidłowe ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji i podzielił jego pogląd prawny.

Wyrok ten zaskarżył kasacją wnioskodawca i wskazując jako podstawy kasacji naruszenie prawa materialnego przez niezastosowanie przepisów art. 9 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin i art. 12 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego oraz naruszenie przepisów postępowania - art. 316 i 328 § 2 KPC - wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Białymstoku do ponownego rozpoznania. Naruszenie prawa materialnego polega na tym, że odmówiono przyznania świadczenia w sytuacji, gdy wnioskodawca wykazał, iż spełnił wszystkie wymagane wskazanymi przepisami warunki. W szczególności wykazał, że doznał szeregu uszkodzeń ciała w trakcie uwięzienia przez gestapo w czasie wojny. Naruszenie przepisów postępowania polega na tym, że Sąd bezkrytycznie przyjął za wiarygodną opinię biegłych pomijając dowody stwierdzające, że w więzieniu był bity, miał złamany nos i naruszone zostały narządy słuchu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 393¹ pkt 2 KPC naruszenie przepisów postępowania może być podstawą kasacji tylko w przypadku, gdy uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. W przypadku zarzutu naruszenia art. 328 § 2 KPC uchybienie nie zostało w kasacji w żaden sposób uzasadnione, a tym bardziej nie wskazano w jaki sposób ewentualne uchybienie mogło wpłynąć na wynik sprawy. Powołany przepis

określa wymogi, jakim powinno odpowiadać uzasadnienie wyroku. Uzasadnienie sporządzane jest po wydaniu wyroku gdy wynik sprawy jest już przesądzony. Nawet jeżeli nie jest wykluczona sytuacja, gdy wady uzasadnienia wyroku stanowią uchybienie, o którym mowa w art. 393¹ pkt 2 KPC, to zarzut naruszenia tego przepisu może być uznany za podstawę kasacji tylko wówczas, gdy zostanie on sprecyzowany i należycie uzasadniony. W zakresie tego zarzutu kasacja nie odpowiada wymogom powołanego na wstępie przepisu.

Zarzut naruszenia przepisu art. 316 KPC został uzasadniony w kasacji tym, że postępowanie dowodowe było niepełne, a ocena dowodów nieprawidłowa. Zarzut ten jest bezzasadny, bowiem kwestie podniesione w uzasadnieniu kasacji nie są regulowane tym przepisem. Przepis ten w § 1 stanowi, że sąd wydaje wyrok biorąc pod uwagę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy. Reguła ta wynika z potrzeby uregulowania sytuacji, gdy w toku postępowania nastąpiła zmiana stanu faktycznego w stosunku do istniejącego w dacie wytoczenia powództwa. Taka interpretacja tego przepisu wynika z dalszej jego treści, gdzie jest mowa, że w szczególności zasądzeniu roszczenia nie stoi na przeszkodzie okoliczność, że stało się ono wymagalne dopiero w toku sprawy. Jest to wskazówka przykładowa i mogą wystąpić inne sytuacje, w których istniejący obiektywnie stan faktyczny w dacie zamknięcia rozprawy jest odmienny od stanu, który istniał w dacie wniesienia pozwu. O naruszeniu tego przepisu można mówić tylko wówczas, gdy zmieniony w toku postępowania stan faktyczny nie został wzięty przez sąd pod uwagę. W tej sprawie taka sytuacja nie wystąpiła, bowiem wnioskodawca powołuje na uzasadnienie swoich twierdzeń fakty istniejące przed wydaniem zaskarżonej odwołaniem decyzji.

Nawet gdyby wystąpiły wskazane w kasacji błędy w ustaleniach faktycznych, to mogły być one wynikiem naruszenia innych przepisów postępowania, a nie wskazanych w kasacji przepisów art. 316 i 328 § 2 KPC. Zgodnie z art. 393¹¹ KPC Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach kasacji, zatem ewentualne naruszenie innych niż wskazane w kasacji przepisów nie podlega kontroli kasacyjnej. Kasacja oparta na podstawie naruszenia przepisów postępowania nie mogła więc być uwzględniona.

Nie jest także usprawiedliwioną podstawą kasacji zarzut naruszenia prawa materialnego. Przepis art. 9 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin określa warunki wymagane do przyznania żołnierzowi renty inwalidy wojennego. Warunki wymagane do przyznania takiej renty

osobie, wobec której stosowano represje w czasie wojny określone są w art. 12 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu. Przepis ten stanowi, że renta inwalidy wojennego przysługuje osobom, które zostały zaliczone do jednej z grup inwalidów wskutek inwalidztwa pozostającego w związku z pobytem między innymi w hitlerowskich więzieniach. Zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy za inwalidztwo pozostające w związku z tym pobytem uważa się inwalidztwo będące następstwem zranień, kontuzji bądź innych obrażeń lub chorób powstałych w związku z tym pobytem. Dla uznania, że warunki określone w tym przepisie zostały spełnione nie wystarczy wykazanie faktu odniesienia zranień lub innych obrażeń. Wskazywane przez wnioskodawcę fakty pobicia i spowodowania obrażeń w czasie pobytu w więzieniu nie są kwestionowane. Wymagane jest jednak wykazanie, że obecna niezdolność do pracy jest następstwem rozwoju zmian chorobowych, których przyczyną były odniesione w więzieniu obrażenia. Do poczynienia ustaleń w tym zakresie potrzebne są wiadomości specjalne z zakresu medycyny i tylko opinie biegłych lekarzy mogą dać podstawę do tych ustaleń. Ponieważ z opinii tych wynika, że obecna niezdolność do pracy wnioskodawcy nie jest następstwem odległych zdarzeń lecz choroby ją powodujące powstały w starszym wieku, słuszny był wniosek, że warunki określone w powołanych przepisach nie zostały spełnione. Prawidłowe zastosowanie tych przepisów nie dało podstawy do przyznania wnioskodawcy żądanego świadczenia.

Z tych przyczyn kasacja jako pozbawiona usprawiedliwionych podstaw podlega oddaleniu z mocy art. 393¹² KPC.

=====